

**Stor-Elvdal
kommune**

KOMMUNEPLANEN 2019-2040

Rådmannens forslag til Kommuneplanen – Samfunnsdel, revidert mai 2019

STOR-
ELVDAL
KOMMUNE
*Inkluderende,
innovativ og
stolt*

Innhold

Sammendrag	3
Innledning.....	4
1 Stor-Elvdal kommune - Inkluderende, innovativ og stolt.....	5
1.1 Fremtidsbildet	5
1.2 Befolkningsframskriving	5
2 Et samfunn i endring	6
Hovedtrekkene i utfordringsbildet i Stor-Elvdal.....	6
Ressurser	7
Kulturliv	7
Teknologi	7
Klima	7
Fremtidens velferd	8
Evenstad	8
3 Satsningsområder.....	9
3.1 Oppvekst.....	9
Beskrivelse.....	9
Utfordringer.....	9
Hovedmålsetting for oppvekst	9
3.2 Klima, miljø og samfunnssikkerhet.....	10
Beskrivelse.....	10
Utfordringer.....	11
Hovedmålsetting for klima, miljø og samfunnssikkerhet.....	11
3.3 Stedsutvikling	12
Beskrivelse.....	12
Utfordringer.....	12
Hovedmålsetting for stedsutvikling.....	12
3.4 Omsorg og folkehelse	13
Beskrivelse.....	13
Utfordringer.....	13
Hovedmålsetting for omsorg og folkehelse	13
3.5 Kommunen som organisasjon	14
Beskrivelse.....	14

Utfordringer.....	14
Hovedmålsetting for kommunen som organisasjon	14
4 Arealstrategi	15

Sammendrag

Kommuneplanen er kommunens langsiktige overordnede plan, og består av to hoveddeler, samfunnsdelen og arealdelen. Samfunnsdelen har en tidshorisont frem til 2040 og inneholder langsiktige mål, og strategier for å nå disse. Tiltakene som skal gjennomføres i tråd med strategiene, må innarbeides i kommunens økonomiplan.

Stor-Elvdal kommune skal være **inkluderende, innovativ og stolt**. Disse ordene er som fremtidsbilder, slik vi ønsker at Stor-Elvdal kommune skal oppfattes.

Kommunen skal ha 5 hovedmålsettinger.

- Stor-Elvdal kommune skal være en god kommune å vokse opp i, der alle barn og unge får mulighet til å realisere sitt fulle potensiale når det gjelder læring og utvikling
- Stor-Elvdal kommune skal bidra til å oppfylle nasjonale miljømål og være en foregangskommune som planlegger for et klima i endring og en grønnere hverdag.
- Stor-Elvdal skal legge vekt på stedsutvikling og skape grunnlag for en fremtidsrettet næringsutvikling og vekst i kommunen, herunder grønn næring og bioøkonomi.
- Stor-Elvdal kommune skal sørge for god dialog og medvirkning for å oppnå økt selvhjelpenhet, mestring og læring for å redusere den enkeltes behov for helse- og omsorgstjenester.
- Videreutvikle interne tjenester med sikte på riktig kvalitet og ta i bruk ny teknologi

Kommuneplanens samfunnsdel dreier seg om spørsmål knyttet til utviklingen av kommunesamfunnet og alle velferdstjenestene kommunen har ansvaret for. Utgangspunktet er at Stor-Elvdal kommune i lengre tid har hatt tilbakegang i folketallet og målet er å endre denne trenden slik at befolkningsutviklingen snur og folketallet stabiliseres. Folkehelseprofilen til kommunen peker på utfordringer som frafall på videregående skole, lavinntektsfamilier og barn av enslige forsørgere.

Befolkningsnedgang og sammensetning, utdanningsnivå og lavinntektsfamilier samt kommunens langstrakte geografi er hovedutfordringene til kommunen.

Stor-Elvdal kommune har et godt utgangspunkt for økt sysselsetting og verdiskapning. Det er mange næringer og bedrifter som har et klart vekstpotensial. I planforslaget legges det vekt på kommunens hovedutfordringer samt hva som er viktig for å fremheve Stor-Elvdals mange fortrinn og muligheter for å utvikle kommunen til en spennende og attraktiv kommune med kvaliteter som gjør at innbyggerne i kommunen trives.

Innledning

Kommuneplanen er vårt viktigste styringsdokument. Alle kommunens planer og viktige prioriteringer tar utgangspunkt i kommuneplanens samfunnsdel. Samfunnsdelen skal også gi grunnlaget for overordnede strategier i arealdelen.

Kommuneplanens samfunnsdel beskriver hvordan kommunens tjenesteyting skal møte de langsiktige utfordringene samtidig som den skal gi retning for å kunne utnytte det potensialet og fortrinnene som finnes i kommunen.

Kommuneplanens samfunnsdel skal ha en handlingsdel som angir hvordan planen skal følges opp i den kommende fireårsperioden jf. pbl §11-2 3. ledd. Handlingsprogrammet skal rulleres hvert år. I Stor-Elvdal kommune er økonomiplanen handlingsdelen til samfunnsdelen, og denne skal danne grunnlaget for kommunens prioriteringer av ressurser, planleggings- og samarbeidsoppgaver og konkretisere tiltakene innenfor kommunens økonomiske rammer (pbl § 11-3).

Kommunestruktur tas ikke opp som en del av denne planen. Resultatet fra forrige runde om kommunesammenslåing ble at Stor-Elvdal ble stående ufrivillig alene. I dag er Stor-Elvdal med i flere interkommunale samarbeider, eksempelvis SÅTE samarbeidet, men samarbeid med nabokommunene tok en ny vending da Stor-Elvdal valgte å stå utenfor samarbeidsprosjektet om utredning av samlokalisering av tjenester innenfor områdene byggesak, post og arkiv, lønn, innfordring, økonomi og skatt. En eventuell endring av kommunestrukturen ser på det nåværende tidspunkt ikke ut til å være på trappene, men dersom det blir aktuelt er det viktig at Stor-Elvdal inntar en aktiv rolle i en slik prosess. Etablering av en ny kommune vil neppe endre vesentlig på de strukturelle behovene en ser i dag med hensyn til befolkningsutvikling, bosettingsstruktur og mange små driftsenheter innenfor det kommunale tjenestetilbudet.

I plan- og bygningsloven presiseres det at kommunen i sitt planarbeid skal ta utgangspunkt i statlige og regionale føringer. De viktigste overordnede føringene er samlet i Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging (vedtatt ved kongelig resolusjon 15. juni 2015), der følgende temaer er nevnt spesielt:

- Klimavennlig og sikkert samfunn
- Aktiv forvaltning av natur- og kulturminneverdier
- Fremtidsrettet næringsutvikling, innovasjon og kompetanse
- Samordnet areal- og transportplanlegging
- Et fremtidsrettet og miljøvennlig transportsystem
- Levende by- og tettstedssenter
- Helse og trivsel

Politiske signaler går ut på at man ønsker en kortfattet, konkret og handlingsrettet samfunnsdel. Arbeidet baseres på de hovedutfordringer som er definert gjennom forarbeidene og i planprogrammet, herunder resultater fra arbeidsgruppene og dialogseminarer.

1 Stor-Elvdal kommune - Inkluderende, innovativ og stolt

Stor-Elvdals hovedfokus i årene som kommer vil være å snu trenden med utflytting fra kommunen, herunder jobbe for å beholde de innbyggerne vi har samt tilrettelegge for at flere skal flytte til kommunen. Basert på dette har vi kommet fram til de tre ordene **inkluderende, innovativ og stolt** som vi ønsker skal gjengi et fremtidsbilde på Stor-Elvdal kommune.

1.1 Fremtidsbildet

Inkluderende: for å skape bolyst hos innbyggerne og beholde nyinnflyttede til kommunen er det viktig at samfunnet er inkluderende og at vi er gode medmennesker.

Innovativ: vi må tenke nytt og kreativt for å løse utfordringer de kommende årene. Våge å ta i bruk nye løsninger og være omstillingsvillige.

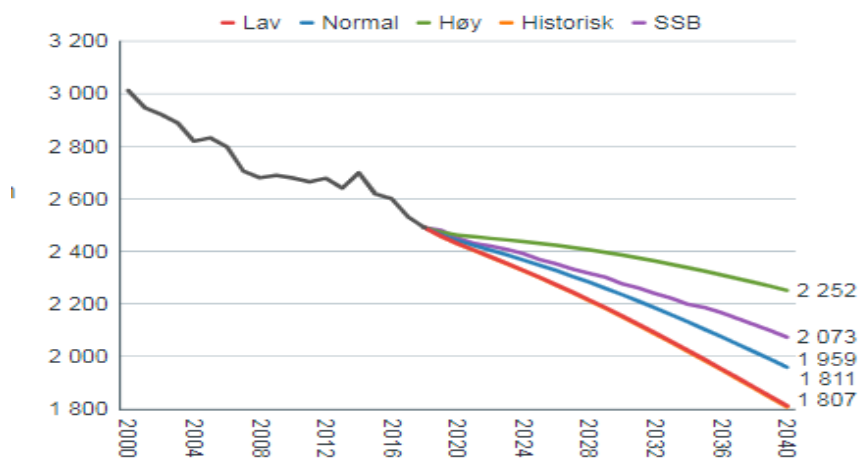
Stolt: det er viktig å være stolt av kommunen vår, og vise dette utad. Vi har så mye flott å vise fram, og har fått til mye her.

1.2 Befolkningsframskriving

Befolkningsveksten i en kommune bestemmes av tre vekstkomponenter: Fødseloverskudd (antall fødte minus antall døde), netto innvandring (flytting til/fra utlandet) og netto tilflytting (flytting til/fra kommunen).

Boligbygging i en kommune påvirker befolkningsveksten. I Stor-Elvdal utgjør nye ferdigstilte boliger en svært lav andel av det totale antallet ledigstilte boliger.

Befolkningsvekst handler om, i tillegg til fødseloverskuddet, hvem som flytter inn i de ledigstilte boligene og de mekanismene som påvirker flyttemønsteret. Befolkningsvekst realiseres når flere flytter inn i kommunen enn ut. Hvor stor økningen blir handler om hvilke boligtyper som er ledigstilt samt andre faktorer som blant annet ledige jobber og skole- og fritidstilbud, underforstått kommunens samlede bosteds- og næringsattraktivitet.

Figur 4.2.2 Befolkningsframskriving for ulike attraktivitetsscenarier

Figur 1: Forskjellige mulige vekstsenarioer for Stor-Elvdal kommune, hentet fra Telemarksforskning regionalanalyse for kommunen.

Folketallet i Stor-Elvdal sank fra 3 012 i 2000 til 2 699 i 2014 og ytterligere ned til 2 437 i 2018. Telemarksforskning har utført en regionalanalyse for Stor-Elvdal kommune. Analysen tar for seg forskjellige vekst scenarioer ut fra kommunens attraktivitet, herunder kommunens attraksjonskraft gjennom stedsinnovasjon (se egen rapport). I normalscenarioet med nøytral attraktivitet langs alle dimensjoner vil befolkningsveksten være negativ og folketallet i Stor-Elvdal vil gå ned til 1 811 i 2040. I scenariet med historisk attraktivitet er nedgangen i befolkning omtrent lik normalscenarioet.

Også under høyvekstscenariet vil Stor-Elvdal kunne forvente en negativ befolkningsutvikling og ende opp med 2 252 innbyggere.

I lavvekstscenariet forventes folketallet i Stor-Elvdal å gå ned til 1 807. Befolkningsnedgangen kan dermed bli ganske sterk dersom attraktiviteten blir lav.

2 Et samfunn i endring

Samfunnsutviklingen generelt vil gi økt behov for offentlige tjenester, samtidig vil andelen yrkesaktive skattebetalere på sikt reduseres, som igjen vil medføre at velferdsstaten ikke lenger er bærekraftig (perspektivmeldingen, Meld. St. 12 (2012-2013)). I tillegg øker andelen eldre samtidig som forventningene til offentlige tjenester er økende. Sviktende oljeinntekter med tilhørende økt arbeidsledighet er forhold som forsterker behovet for nye næringer for å utvikle en bærekraftig velferdsstat. Fordi forutsetningene endrer seg raskere og raskere, blir det økende press på offentlig sektor om å omstille seg. Kommunene må derfor være endringsvillige og endringsdyktige.

Hovedtrekkene i utfordringsbildet i Stor-Elvdal

- Antall eldre over 80 år vil øke i årene framover. Det blir en markant økning fra 2025

- Færre yrkesaktive per pensjonist fra 2015
- Arbeidskraftbehovet innen spesielt pleie og omsorgsyrkene blir vanskelig å dekke
- Deler av den fylkeskommunale videregående skole legges ned fra høsten 2019
- Frafall i videregående skole
- Lav utdanning i forhold til fylkes- og landsgjennomsnitt
- Lavinntektshusholdninger (barnefamilier med barn mellom 0-17 år)
- Barn av enslige forsørgere
- Langstrakt kommune, noe som gir utfordringer med infrastruktur som kollektivtransport, bredbånd, strømforsyning

Ressurser

- Kommunens innbyggere
- Høgskolen på Evenstad
- Store utmarksressurser
- Lokalt næringsliv
- Godt kulturtilbud (høyt nasjonalt nivå)
- Nordstumoens unike tilbud og kompetanse
- Kommunens natur- og kulturminneverdier som identitetsbyggende elementer

Kulturliv

Mange av fremtidens utfordringer må løses med et nært og godt samspill mellom kommune, frivillighet og næringsliv. Nyere forskning viser at aktiv satsning på kultur og boattraktivitet kan gi uttelling i form av ressurssterke tilflyttere – noe som vil komme alle samfunnssektorer til gode. Dette er en faktor vi i stor grad kan påvirke selv, og vi har et godt grunnlag å bygge videre på i fremtidig planarbeid. Et variert kulturtilbud av god kvalitet vil ha positiv virkning på faktorer som identitet, stolthet, fellesskapsfølelse og mestringsopplevelse.

Teknologi

Samfunnet vil i økende grad bli preget av digitalisering – ny teknologi, nye produkter som vil gi nye arbeidsformer og mer digital samhandling enn det vi har i dag. Dette igjen medfører at hverdagen blir endret for oss, våre innbyggere og vårt næringsliv. De teknologiske mulighetene for å understøtte bedre og mer effektive kommunale tjenester innebærer store muligheter for kommunen, men innebærer også risiko. Samtidig er samfunnets forventninger til selvbetjening og digitale tjenester ofte formet av andre aktører, og kanskje er mulighetene større enn vår organisatoriske og finansielle kapasitet. Stor-Elvdal kommune må derfor foreta viktige veivalg og utvikle praktiske og sikre løsninger når vi tar sikte på å løse våre demografiske og finansielle utfordringer i årene som kommer samtidig med at vi vil bedre våre tjenester overfor innbyggerne.

Digitalisering skal bidra til å effektivisere tjenesteproduksjon, saksbehandling (selvbetjening og automatisering), dokumentasjon, informasjonsdeling og samarbeid internt innen og mellom tjenesteområdene.

Klima

Klimaendringer er en av de største utfordringene vi står overfor i dag. Den viktigste årsaken til menneskeskapte klimagassutslipp er bruken av fossile (ikke fornybare) energikilder som kull, olje og

gass. For å begrense den globale oppvarmingen og bedre luftkvaliteten må det de nærmeste årene gjøres betydelige utslippskutt. Verden må omstille seg til grønnere tankegang og økonomi, og må tilpasse seg endringene som kommer.

Teknologien er i rask utvikling, og klimavennlige løsninger som elektriske biler og sol- og vindenergi blir stadig mer utbredt. Parisavtalen (2015) vitner også om en holdningsendring i verdenssamfunnet.

I 2017 hadde Norge et årlig utslipp på 52,7 millioner tonn CO₂e. Det er olje- og gassutvinning (19%), industri og bergverk (27,8%), samt veitrafikk (16,7%) som står for de største klimagassutslippene. Dersom man kun ser på de ikke kvotepliktige utslippene innenlands, så er de største utslippene fra veitrafikk, noe som også gjelder for Hedmark, implisitt, Stor-Elvdal kommune.

Kommunen er i gang med rullering av klima- og energiplanen, noe som utføres i samarbeid med kommunene i Sør-Østerdalen

Fremtidens velferd

Organisering av velferdstjenestene og hvordan disse tilbys til innbyggerne i kommunen, er i endring.

Det vil bli en utfordring å håndtere tilbud og etterspørsel som påvirkes av demografisk utvikling, tilgang på arbeidskraft, samt globale forhold som klimaendring, innvandring og endring av økonomisk handlingsrom.

For å være forberedt på fremtidige utfordringer må Stor-Elvdal utvikle bærekraftige velferdstjenester. Det betyr at vi må tenke smartere og være innovative. Vi må ta i bruk nye velferdsteknologiske løsninger og jobbe for økt grad av bruker- og innbyggermedvirkning.

Kommunen må innta en aktiv rolle i samfunnsutviklingen. For å lykkes med utvikling av kommunen som samfunnsutvikler og tjenesteyter må kommunen sørge for dialog med innbyggerne, brukerne, næringslivet og organisasjonslivet. Samskaping er nøkkelen for å få en bærekraftig arbeidsfordeling mellom kommunen og samfunnet for øvrig.

Evenstad

Forsknings- og utdanningsinstitusjonen Evenstad og studentene må løftes fram som ett av kommunens store fortrinn og kommunen bør jobbe for å styrke samhandling og utviklingsstrategier i et tett samarbeid. Det bør jobbes for bedre studentrelaterte aktiviteter og prosjekter knyttet opp mot kommunens aktiviteter og Koppang sentrum.

Det bør bygges tilstrekkelig antall studentboliger samt legge til rette for flere private boliger, herunder mulighet for gjennomgangsboliger for ansatte i nærhet til campus.

Ved å gi studentene et optimalt studieopphold økes sjansen for rekruttering til lokalt og regionalt arbeidsliv.

3 Satsningsområder

Det er valgt 5 satsningsområder for Stor-Elvdal kommune. Disse er bygd opp med en hovedmålsetting samt hovedgrep og delmål for å nå hovedmålsettingen.

3.1 Oppvekst

Beskrivelse

Sektor barn og unge omfatter tjenester innenfor områder som barnehage, skole, barnevern, PP-tjeneste, helsetjenester for barn og unge, ungdom og fritid og ulike avlastningstiltak. Målgruppen er det enkelte barn, den enkelte unge og deres foreldre/pårørende.

Sektoren skal bidra til at barn og unge får trygge oppvekstvilkår og et godt tilrettelagt opplæringstilbud. Sektoren skal satse på tjenester som bidrar til trygghet og tilhørighet for barn og unge og deres foreldre. Inkludering og deltagelse fra innbyggere i Stor-Elvdal bidrar til å styrke sektorens arbeid for å begrense fysiske og psykiske helseplager og når det er nødvendig sørge for tidlig innsats slik at den enkelte i størst mulig grad er i stand til å mestre eget liv. Barn og unges læring, mestring og selvhjelpenhet må sees i et livslangt tidsperspektiv.

Barnehagene i kommunen er lokalisert på Koppang (Koppang barnehage og Menighetsbarnehagen) og i Sollia. Barne- og ungdomsskolene er lokalisert på Koppang og i Sollia (ungdomstrinnet på Sollia skole er lagt i bero inntil elevgrunnet er stort nok til å gi læringsutbytte).

Utfordringer

Antall barn og unge har sunket jevnt de siste årene, noe som har ført til nedleggelse av skole på Atna (skoleåret 2009/2010) og Opphus (skoleåret 2012/2013). Dette betyr at en del barn får lengre skolevei etter at grendeskolene ble nedlagt. Barnehagene på Atna og Opphus er også nedlagt i etterkant av nedleggelse av skolene

I september 2018 kom det melding fra fylkeskommunen om at Midt-Østerdal videregående skole legges ned fra høsten 2019. Det betyr at Stor-Elvdal kommune ikke lenger kan tilby 13-årig skolegang i kommunen. (Tilbudet på Nordstumo består.)

Andelen elever som har fullført og bestått videregående opplæring i løpet av 5 år har hatt en positiv utvikling de siste årene, men fortsatt er det mange som ikke gjennomfører. En forutsetning for å få flere til å gjennomføre videregående opplæring er å få til en sterkere kultur for læring. Den må skapes både i skolen og i arbeidslivet, og det gjelder hele befolkningen. Å styrke kultur for læring betyr å verdsette utdanning og kompetanse.

Hovedmålsetting for oppvekst

Stor-Elvdal kommune skal være en god kommune å vokse opp i, der alle barn og unge får mulighet til å realisere sitt fulle potensiale når det gjelder læring og utvikling.

Hovedgrep	Delmål - VI VII
Mestring og tro på egne ferdigheter	<ul style="list-style-type: none"> • Oppvekstmiljø som fremmer læring og trivsel og der alle barn har mulighet til å utvikle sitt fulle potensiale • Økt innsats til grupper med særskilte behov • Sikre gode møteplasser og varierte fritidstilbud som favner alle

	<ul style="list-style-type: none"> • Sikre god inkludering og integrering av alle barn og unge med foresatte • Jobbe for økt deltakelse i frivillig arbeid • Jobbe for et inkluderende samfunn med plass til alle
Forebygging og tidlig innsats	<ul style="list-style-type: none"> • Befolkning med god psykisk og fysisk helse • Gi barn og unge tidlig hjelp og oppfølging for å hindre langvarige problemer • Skape kultur for læring • Sikre gode overganger mellom barnehage, barneskole, ungdomsskole og videregående skole • Økt innsats til grupper i barnehage og skole med særskilte behov, herunder også tilrettelegging for skoleflinke barn
Effektive tjenester	<ul style="list-style-type: none"> • Sikre effektiv organisering av tjenestene • Samarbeid med frivillige organisasjoner • Ta i bruk økt digitalisering som ledd i bedre læring • Sikre et godt opplæringsmiljø gjennom godt kvalifiserte ansatte
Tilrettelegging	<ul style="list-style-type: none"> • Gi garanti for mulighet for skolegang i nabokommunen der dette er mest hensiktsmessig for den enkelte elev og foreldre (eksempelvis skolegang på Rena eller i Folldal) • Legge til rette for transport/pendling – sikre gode pendlerruter mellom Tynset og Hamar • Sikre god oppfølging av hybelboere • Støtte etablering av Norges Natur- og Økologigymnas AS • Støtte etablering av privat barnehage på Evenstad • Sikre gode lærlingeordninger, slik at ung arbeidskraft beholdes i kommunen
Folkehelse	<ul style="list-style-type: none"> • Tenke og prioritere folkehelse i alt vi gjør og vedtar • Jobbe for å redusere sosiale helseforskjeller • Forebygge ulykker og skader, redusere helseskadelig støy • Skolevei – legge til rette for fysisk aktivitet

3.2 Klima, miljø og samfunnsikkerhet

Beskrivelse

Fram mot år 2100 vil Norge få et varmere klima, med mer nedbør, kortere snøsesong, minkende isbreer, endret flommønster og stigende havnivå. At samfunnet er klimatilpasset, betyr at det er i stand til å begrense eller unngå ulemper som følge av klimaet og å utnytte nye muligheter. Kommunen må omstille seg til grønnere tankegang og økonomi og må tilpasse seg endringene som kommer i form av våtere klima med mere ekstremvær og flere flomtopper.

Stor-Elvdal kommune har store fornybare biologiske ressurser som skog, jord, husdyr og planter. Det bør arbeides for at det tilrettelegges bedre for produksjon og foredling basert på disse ressursene.

Rullering av kommunedelplan for klima- og energi foregår parallelt med kommuneplanen.

Ny kommunedelplan for avfall- og miljø 2019-2025 er vedtatt.

Utfordringer

Stor-Elvdal er en langstrakt kommune med relativt spredt bosetting og lite mulighet for kollektivtransport. Rv. 3 som går gjennom kommunen er over 7 mil lang og har stor gjennomgangstrafikk. Utslipp fra biltrafikk utgjør en stor andel av det lokale utslippet av klimagass. Det må planlegges for et klima i endring og sørge for oppdatert ROS-analyse for kommunen.

Hovedmålsetting for klima, miljø og samfunnssikkerhet

Stor-Elvdal kommune skal bidra til å oppfylle nasjonale miljømål, være en foregangskommune som planlegger for et klima i endring og en grønnere hverdag.

Hovedgrep	Delmål - VI VIL
Bioenergi og grønn næring	<ul style="list-style-type: none"> • Jobbe for videreutvikling av eksisterende kompetansemiljø, både på høgskolen, innen treforedling og i landbruksnæring • Grønn turisme og opplevelsesnæring
Sirkulærøkonomi	<ul style="list-style-type: none"> • Halvere mengden restavfall fra husholdninger og hytter • 65% materialgjenvinning innen 2025
Reduksjon av klimagassutslipp	<ul style="list-style-type: none"> • Alle kommunens nye bygg skal være lav-utslippsbygg • Jobbe for at jernbanen skal bli et fossilfritt transportmiddel • Omlegging til el-bil i egen bilpark • Økt kollektivtilbud for grendene i kommunen • Tilrettelegge for flere ladestasjoner langs Rv. 3 • Opprettholde dagens stoppesteder langs jernbanen. Flere avganger, gjerne med lokaltog.
Samordnet areal og transportplanlegging	<ul style="list-style-type: none"> • 10 minutters-samfunn på Koppang, der alle kan nå kollektivtilbud og fritidstilbud ved å sykle eller gå i 10 minutter • Sentrumsnære hytter, med gangavstand til Koppang og kollektivtransport (jernbane og buss)
Samfunnssikkerhet - planlegge for et klima i endring	<ul style="list-style-type: none"> • Planlegge for våtere klima med hyppigere flommer • Sørge for gode beredskapsplaner – være i forkant • Rullering og oppdatering av kommunens ROS-analyse • Sikre god akuttberedskap • Sikre god strøm-, mobil- og bredbåndsdekning i hele kommunen

3.3 Stedsutvikling

Beskrivelse

Stor-Elvdal kommune er en langstrakt kommune med kommunesentrum Koppang hvor omtrent halvparten av innbyggerne er bosatt. Kommunen har relativt god infrastruktur med veiforbindelse via Rv.3 med pågående utvidelse samt togforbindelser nord/sør. Total lengde på kommunen i luftlinje er 105 km, ca 13 mil å kjøre mellom kommunegrensene ved Hovda i syd og Straumbu i nordvest. I løpet av vinteren 2018/19 ble Tekna park (tube og skilekepark) etabler. Dette vil være et sentrumsnært tilbud for å fremme aktiviteter og økt bolyst i regionen.

Utfordringer

Kommunen har en spredt bosetting med flere små grendesamfunn. Totalt de siste 20 år har det i gjennomsnitt flyttet 25 personer ut av kommunen hvert år. Hedmark Fylkeskommune og NAV sentralt har pekt på bo-lyst og besøksattraktivitet som nøkkelfaktorer til å snu denne trenden.

Hovedmålsetting for stedsutvikling

Stor-Elvdal skal legge vekt på stedsutvikling og skape grunnlag for en fremtidsrettet næringsutvikling og vekst i kommunen, herunder grønn næring, bioøkonomi og hyttenæring.

Hovedgrep	Delmål - VI VIL
Økt bolyst	<ul style="list-style-type: none"> • En variert boligmasse med flere livsløpsboliger og bokollektiver for eldre • Legge til rette for sosiale møteplasser av god kvalitet for alle aldre. F.eks ved å videreutvikle kultur- og fritidstilbudet i eksisterende kommunale institusjoner som Storstua, Frivilligsentralen, Fritidsklubben og biblioteket. • Bygge merkevaren Stor-Elvdal. Markedsføre hva regionen har å by på av offentlige og private tilbud. Natur, kultur og lokalhistorie skal gjøres kjent utenfor kommunegrensene
Sentrumsutvikling	<ul style="list-style-type: none"> • Forsterket tettstedsstruktur med Koppang som sentrum med mange slags møteplasser både ute og inne. • Etablere fremtidsrettet bibliotek i Koppang sentrum. Der det legges til rette for boklanseringer, besøk av forfattere og foredragsholdere, faglige seminarer, livslang læring i forbindelse med teknologi, digitalisering og digitale opplevelser • Forskjønne avkjøring ved Rv.3 mot Koppang og veien frem til Koppang Sentrum
Lokal næringsutvikling	<ul style="list-style-type: none"> • Et variert næringsliv med en levende landbruksnæring, der kommunen er en aktiv tilrettelegger • Satse på lokale råvarer og videreutvikling/foredling av disse • Utnytte muligheter som ligger i tilrettelagt friluftsliv - utvikle det potensialet som kommunen har

	<ul style="list-style-type: none"> • Bruke kulturopplevelser og kulturminner aktivt i næringssammenheng
Øst-Vest turistvei	<ul style="list-style-type: none"> • Etablere Koppang som et naturlig nav i satsningen på turistvei Øst-Vest fra Femunden i øst til Nord Gudbrandsdalen i vest. Med økt trafikk på Rv.3 og Nasjonal Turistvei Rondane ønsker man å ta ut potensialet og knytte denne strekningen sammen via Rendalen og Rv 30.
Infrastruktur	<ul style="list-style-type: none"> • SEK skal jobbe for å opprettholde trygg og stabil offentlig infrastruktur og legge til rette for å utvide bredbånds- og mobildekning

3.4 Omsorg og folkehelse

Beskrivelse

Behovene til innbyggerne vil øke mer enn tilgjengelige økonomiske og menneskelige ressurser i årene som kommer. Kommunens handlingsfrihet vil begrenses. Kommuneplanen legger grunnlaget for å sikre forsvarlige tjenester innen tilgjengelige ressursrammer, slik at innbyggerne skal få de tjenester de har krav på.

Økt selvhjelpenhet, mestring og læring er strategier for å gi en bedre livssituasjon for kommunens innbyggere og redusere behovet for offentlige tjenester. Hovedmålet handler om å dreie kommunens tjenestetilbud fra en tradisjonell utførrerrolle til en tilretteleggerrolle. Innbygger og bruker skal i størst mulig grad mestre sin livssituasjon ut fra den enkeltes forutsetninger.

Utfordringer

Folkehelseprofilen til Stor-Elvdal viser at kommunens innbyggere har gjennomgående lavere utdanningsnivå og lavere inntektsnivå enn fylkes- og landsgjennomsnittet. Levealder og da særlig hos menn er også lavere enn fylkes- og landsgjennomsnittet. Psykisk helse hos befolkningen i Stor-Elvdal er noe dårligere enn landsgjennomsnittet

Hovedmålsetting for omsorg og folkehelse

Stor-Elvdal kommune skal sørge for god dialog og medvirkning for å oppnå økt selvhjelpenhet, mestring og læring for å redusere den enkeltes behov for helse- og omsorgstjenester.

Hovedgrep	Delmål - VI VIL
Alle skal være trygge i hverdagen	<ul style="list-style-type: none"> • Alle som har krav på tjenester skal få disse utført • Jobbe for å ta i bruk teknologi som vil kunne bidra til en tryggere og enklere hverdag • Sikre et likeverdig helsetilbud til alle uavhengig av hvor de kommer fra.

Tidlig forebyggende innsats	<ul style="list-style-type: none"> • Jobbe på tvers av sektorer • Gi tidlig hjelp og oppfølging for å hindre langvarige problemer • Varierte lavterskeltilbud for å få mennesker i arbeid
Bo hjemme	<ul style="list-style-type: none"> • Ta i bruk teknologi som kan forenkle hverdagen og muliggjøre at man kan bo i eget hjem lengre. • Øke samarbeidet med frivillige organisasjoner som ønsker å bistå med sitt arbeid opp mot kommunale tjenester
Medvirkning og involvering	<ul style="list-style-type: none"> • Ha helsetjenester som bygger på reell medvirkning fra befolkningen og det enkelte individ • Ha et helhetlig og koordinert tjenestetilbud med god informasjonsflyt og godt samarbeid mellom tjenesteområdene

3.5 Kommunen som organisasjon

Beskrivelse

Kommunen har en langstrakt geografi og det kan være vanskelig å sikre et likeverdig og enhetlig tilbud til alle kommunens innbyggere. Jevnlig gjennomgang av organisering av tjenester og tiltak skal bidra til å innrette tjenestene ut fra behovet til innbyggerne i kommunen.

Utfordringer

Rekruttering av kvalifisert arbeidskraft har vist seg til dels vanskelig. Mange av de som jobber i kommune må være generalister, noe som kan gjøre at vi mangler spisskompetanse innen enkelte fagfelt.

Hovedmålsetting for kommunen som organisasjon

Videreutvikle interne tjenester med sikte på riktig kvalitet, og ta i bruk ny teknologi.

Hovedgrep	Delmål - VI VIL
Tjenestetilbud	<ul style="list-style-type: none"> • Kostnadseffektive offentlige tjenester av god kvalitet • Innovative og fremtidsrettede tjenester • Sikre kvalifisert arbeidskraft og tjenesteyting gjennom interkommunalt samarbeid
Endringsvilje	<ul style="list-style-type: none"> • Endringsdyktig organisasjon med gjennomføringsvilje
Folkehelse	<ul style="list-style-type: none"> • Folkehelse skal gjennomsyre alt vi planlegger og alt vi gjør

4 Arealstrategi

Arealstrategien gir overordnede og langsiktige føringer for kommunes fysiske utvikling i et langsiktig perspektiv. Strategien skal legges til grunn for revisjon av kommuneplanens arealdel samt gi retningslinjer for plan- og byggesaksbehandlingen i kommunen.

1. Kommunen skal styre boligbyggingen mot regulerte områder i tilknytning til kollektivknutepunkter. Prioriterte områder vil være Tekna, Båsrøsta og Steinvik boligområde.
2. Kommunen skal påse at utbygging i kollektivknutepunkter og sentre er arealeffektive og konsentrert, og at det prioriteres gjenbruk og fortetting av allerede bebygde arealer.
3. Gi sentrumsområdet Koppang en variert funksjonssammensetning med sosiale møteplasser, og tilgjengelighet for alle.
4. Bruke sentrumsstrukturen bevisst ved lokalisering av kommunale tjenester.
5. Videreutvikle og utnytte eksisterende næringsarealer i kommunen, samt legge til rette for nye arealer for næring i tilknytning til Rv. 3 og jernbane.
6. Kommunen skal styre utbygging av nye områder for fritidsboliger til å ligge i nærhet til Koppang eller i nær tilknytning til allerede eksisterende hyttefelt og grendesenter.
7. Jobbe for at eldre reguleringsplaner i hytteområder revideres slik at det oppnås forutsigbare rammer for utviklingen i hytteområdene.
8. Trygge trafikkforhold med sikre skoleveier og sammenhengende gang- og sykkelveier.
9. Legge til rette for utvikling av SB-områder i kommunen, spesielt i tilknytning til Evenstad.
10. Sikre friområder og utvikle sammenhengende, allment tilgjengelig struktur i Koppang og nærmiljøet til sentrum, herunder badeplass på Kjemsjøen, idrettsanlegg i sentrum med direkte tilknytning til nærturterreng, Tekna park og Mora.
11. Etablere snøskuterled med egen forskrift.
12. Arealstrategien legges til grunn for det videre arbeidet med kommuneplanens arealdel.